

Uavhengig kontroll - bør fjernes?

Det skjer mye spennende som har til hensikt å utvikle og gi en mer seriøs, effektiv og konkurransedyktig næring. Fjerning av uavhengig kontroll er nevnt og er et spennende, og etter vår oppfatning, et riktig mål.

Anders Sandmæl

Dokumentert AS

Spørsmålet er hva som skal til for at dette blir mulig. Da er det naturlig å se på hva myndigheter og eiere forventer i dag, og om dette blir ivarettatt. Mange mener at det er «de andre» som ikke er seriøse og leverer for dårlig kvalitet. De som hevder dette har vel alt i orden?

Kommunal- og Moderniseringsminister Jan Tore Sanner - hva mener han?

«Den sentrale godkjenningen gjør det enklere for innbyggere og næringsliv å se hvem som virkelig er seriøse, så vi kan velge foretak som følger loven når vi skal bygge. Dette vil både gjøre det enklere for de seriøse bedriftene, samtidig som vi fremmer kvalitet i bygg» sier Sanner. (Pressemelding 28.3.2015)

Direktoratet for byggkvalitet - hva mener de?

«Når ansvarsrettssystemet endres ved årsskiftet 2015/2016, skal ordningen være det kvalitetsmerket som viser foretakenes leveranse- og gjennomføringsevne. Direktoratets oppgave fremover blir å utvikle den sentrale godkjenningsordningen slik at den spiller en viktig rolle i bekjempelsen av useriøse i byggenæringen, og samtidig fremhever foretakene som ønsker å jobbe for kvalitet» sier avdelingsdirektør Steinar Fretheim i Direktoratet for byggkvalitet.

Hensikten med sentral godkjenning?

Foretak som søker om godkjenning for ansvarsrett skal ha styringssystem som tilfredsstillende krav gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven. Krav til system skal

sikre bedre dokumentasjon og bidra til at sluttproduktet oppfyller kravene i bygningstekniske regelverk. Systemet skal tilpasses det enkelte foretak og ikke være mer omfattende enn nødvendig. (Kilde dibk.no)

Iflg. Pbl §32-9.2 ledd bokstav a er det straffbart å sende inn uriktige eller villedende opplysninger til den sentrale godkjenningsordningen.

Hvilket ansvar har foretakene iht.

Forskrift om byggesak?

§1-1 bokstav c) Forskriften skal sikre at foretak som opptrer som ansvarlig søker, prosjekterende, utførende eller kontrollerende, har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å ivareta kravene gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

§1-2 Definisjoner. I denne forskrift menes med:

g) produksjonsunderlag: Arbeids-tegninger, beskrivelsestekster, spesifikasjoner og annet underlagsmateriale som skal ligge til grunn for utførelsen.

h) samsvarserklæring for
1. prosjektering: Skriftlig bekreftelse på at ansvarlig prosjekterende har utført prosjekteringen innenfor sitt ansvarsområde i overensstemmelse med krav og tillatelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

2. utførelse: Skriftlig bekreftelse på at ansvarlig utførende har utført tiltaket innenfor sitt ansvarsområde i overensstemmelse med produksjonsunderlaget, krav til utførelse og tillatelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

§ 10-1 System for oppfyllelse av plan- og bygningsloven. Krav til rutiner. Foretak som søker om godkjenning for ansvarsrett skal ha system som sikrer etterlevelse av krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven. Systemet skal i innhold og omfang være tilpasset foretaket og tilhørende godkjenningsområde.

Kravene til eier

Eier har forventninger til kvaliteter

Anders Sandmæl.

og den dokumentasjonen som overleveres. Dette gjelder den enkelte del og system i bygget og bygget som helhet.

Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap (DSB) er øverste myndighet etter at bygget er tatt i bruk. Forskrift om brannforebyggende tiltak som gjelder for eier ble omtalt i Byggeindustrien nr 4. Uten forskriftsmessig brannsikkerhet og tilhørende dokumentasjon fra entreprenørene oppfyller ikke eier sine forpliktelser. Brannvesenet er underlagt DSB og følger opp forhold til brannsikkerhet, ved tilsyn. Alt som ikke er i orden og/eller dokumentert, vil bli avvik i tilsynsrapporten, og må lukkes av eier.

Eier sine erfaringer

Eier sine erfaringer er varierende. Mange feil og mangler blir utbedret men hva skjer om ting ikke utbedres? Vil myndighetene sikre at det ryddes opp i dette eller blir dette eier sin belastning og ansvar?

Kommunens saksbehandlere og Dibk blir ofte ikke informert av eier om de feil og mangler som oppdages. Derfor er de ikke kjent med omfanget. Dette er en alvorlig svakhet og gjør at myndighet-

ene tror at foretakene sine systemer og kvaliteten på det ferdige bygg er høyere, enn hva som er fakta.

Kommunen foretar tilsyn på eget initiativ. Andre ganger blir kommunen varslet om at det er alvorlige feil og mangler. Kommunen har ikke fagkunnskap og vil normalt foreta tilsyn i forhold til foretakets styringssystem.

Dibk engasjerer seg først når de blir kontaktet av kommunen som har foretatt tilsyn. Da vil Dibk se på foretakets styringssystem og ikke det konkrete prosjekt og de feil og mangler som ikke er i orden. Ironisk nok har dette konsekvenser for fremtidige prosjekter og ikke saken det gjelder.

En eier har bedt kommunen utføre tilsyn fordi det er dokumentert at det er utført arbeid som ikke er forskriftsmessig og dokumentasjonen er mangelfull. Eier har i flere år bedt entreprenør om å utbedre, men dette har ikke ført frem. Ansvarsrett og samsvarserklæringer er sendt inn og bekrefter at alt er forskriftsmessig. Eier hadde en forventning om at tilsyn skulle medføre at entreprenør måtte sørge for at arbeidet ble forskriftsmessig. Entreprenøren kommer ved tilsyn med påstander

i strid med sakens dokumenter, ansvarsrett og samsvarserklæring. Dette blir akseptert og entreprenøren får kun kritikk for andre forhold. Mangelfull kvalitet og dokumentasjon blir ikke kommentert i tilsynsrapporten. «Videre uenighet er privatrettslig, og vi vil ikke ta stilling til privatrettslige forhold»

Hva skjer i et av de større private byggeprosjektene i Oslo?

Fornebuporten er et næringsbygg på ca 80.000 m2 utviklet i regi av Aker konsernet. En profesjonell eier som vet at byggenæringen har problemer med å oppfylle og dokumentere alle de forhold som fremgår av beskrivelser, kontrakt, lover og forskrifter. EH Consult er engasjert for å følge opp og kvalitetssikre dette gjennom hele byggeprosjektet. Itech er engasjert for bidra i forhold til de tekniske anleggene. I tillegg til å følge opp entreprenører er også en byggherre avhengig av fagkompetanse som kan bistå når det kommer tekniske spørsmål, avvik, endringer og fraviks vurderinger. Alt skal være helt ferdig, testet, forskriftsmessig og dokumentert når byg-

et tas i bruk. Hvordan påvirker dette en av de tekniske entreprenørene?

«Oras har ansvaret for alle rør- og ventilasjonsanleggene i prosjektet. Det å jobbe for en profesjonell byggherre som forventer at alt som gjøres er forskriftsmessig og dokumentert gjennom prosjektet, krever høy profesjonalitet fra oss. Mange kontrakter krever tilsvarende, men i dette prosjektet følges det opp av dedikerte fagpersoner innen alle fag. Det ligger mange års erfaring i våre gode rutiner og systemer tilknyttet vårt arbeid. Dette er ikke til hinder for å bli enda bedre. En viktig lærdom er kvaliteten og informasjonen på montasjeanvisninger fra våre leverandører, typegodkjenninger på utstyr samt arbeidstegningene som vi monterer etter, kan bli enda bedre og tydeligere. Tidligere har våre dyktige rørleggere og montører løst det som ikke har vært dekket opp, ute på byggeplassen. Nå samarbeider vi enda tettere med våre leverandører og prosjekterende slik at dette blir enda mer detaljert for å unngå avvik og mangler. De erfaringer vi

har fra dette prosjektet vil vi ta med oss videre i vårt arbeid. Det bør ikke komme som en overraskelse for VVS-bransjen at en byggherre forventer at alt er forskriftsmessig, dokumentert og i orden når bygget blir tatt i bruk. Dette sier Rune Wold Hansen som er Oras' prosjektleder på Fornebuporten.»

Veien videre

Eksempelet beskrevet tidligere i denne artikkelen viser at eiere i dag ikke får den forventede hjelp fra byggesaksavdeling når de påpeker alvorlige feil og mangler. Når byggherre opplever at tilsyn kun fokuserer på annet enn kvalitet i det konkrete prosjekt, har det ingen verdi å varsle kommunen. Dette pålegger byggherre en kostnad og et ansvar om de skal sikre at alt er forskriftsmessig og dokumentert når bygget blir tatt i bruk.

Foretakene opplever at det ikke er en risiko for å miste den sentrale godkjenningen. Dette til tross for at systemene er for dårlige og kvaliteten ikke er i tråd med plan- og bygningsloven.

Myndighetene har en plan for å

sikre at sentral godkjenning gjenspeiler kvalitet. Det må skje en endring som påvirker mange, om dette skal bli en realitet.

Flere totalentreprenører er i den senere tid blitt ISO 9001-sertifisert. Det er et viktig signal og en erkjennelse av at det er behov for revisjon fra andre for å sikre at systemene er gode nok og blir brukt slik det er forutsatt.

Når byggherre får bygging og kvalitet og dokumentasjon som er forutsatt, da er tiden inne for å diskutere uavhengig kontroll. Inntil vi er der må eier engasjere uavhengig kontroll for å avdekke de feil og mangler som aktørene selv ikke har kontroll på.

Qualitynorway.no er hjemmesiden til en ny organisasjon som ble stiftet 23. april og som allerede har over 100 medlemmer. Dette viser interessen og behovet for en tverrfaglig organisasjon med fokus på kvalitet. Alle firmaer som vil lære mer om LEAN, kvalitet og andres erfaring med dette, bør bruke 2.500 kr på et medlemskap ut året.

HSX AS

MERCEDES TEXTILES LIMITED

Nye løsninger for skogbrann i ulent terreng

- ATV med integrert pumpe og hurtigfester.
- WICK 100 brannpumpe og slanger m/ tilbehør.
- Skogspulken Canada med adapter og dragstang.
- Effektiv i terrenget sommer som vinter.
- Lavt tyngdepunkt, optimal stabilitet.
- Tar seg fram der du kan gå.

VI KJØRER ELLER VINSJER FRAM MATERIELL I ALT TERRENG!

HSX Maskin utvikling as, Herrevn. 24, 3960 Stathelle

Tlf: +47 35 962020 mob. 90694436 e-post: halvord@hsx.no - www.HSX.no